

Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreasyon Hizmetleri (İzmir İli Örneği)

Özgür TEZ, Özgün DOĞAN, Özge YAVAŞ,

Elif ERKAYA, Hande TAVAZAR, Pınar GÜZEL

Celal Bayar Üniversitesi, BESYO, Rekreasyon Anabilim Dalı, Manisa, 45030, **TURKEY**

E-mail:ozgurtez@hotmail.com.tr, ozgundogan92@hotmail.com, ozgeyavas@hotmail.com.tr
elif.erkaya0@gmail.com, hande.tavazar@hotmail.com, pnrguzel@yahoo.com

Özet

İnsanların günlük yaşam içerisinde yapmak zorunda olduğu faaliyetler dışında arta kalan zaman dilimi olarak nitelendirilen serbest zaman ve bu zamanlarda insanların fiziksel ve ruhsal açıdan doyuma ulaşabilmek için gönüllü olarak katıldığı etkinlikleri ise rekreatif etkinlikler olarak adlandırmak mümkündür. Yerel yönetim kuruluşları içerisinde yer alan belediyeler, insanların serbest zamanlarını değerlendirmesi açısından bireye ve topluma destek verebilecek en yakın önem arz eden kuruluşlar olarak bilinmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı yerel yönetimlerin rekreasyon hizmet sektörü içerisindeki durumun incelenmesidir. Araştırma; İzmir Büyükşehir Belediyesine bağlı üç büyük ilçedeki rekreasyonel alanlarını kullanan 190 katılımcıya uygulanmıştır. Yöntem olarak daha önce yapılan çalışmalarla ilgili literatür taraması yapıp, elde edilen bilgiler kapsamında bir anket formu oluşturulmuş ve geçerlilik için uzman görüşüne başvurulmuştur. Veriler istatistik programında frekans ve yüzdeler değeri hesaplanmış ve analizleri yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında bireylerin en fazla 3-4 saat (%38.4) serbest zamanlarının olduğu, serbest zaman ve rekreatif etkinliklere en çok 17-26 yaş grupları arasında 110 (%57.9) kişinin katılım gösterdiği ve bu kişilerin 107(%56.3)'sinin erkek, 125(%65.8)'inin bekar, 84 (%44.2)'ünün ise öğrencilerin oluşturduğu ayrıca etkinliklere katılan bireylerin gelir durumlarının ise en fazla 0-1000TL arasında olan 124 (%65.3) kişinin oluşturduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak; yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyon faaliyetleri ile ilgili yeterli hizmet alanlarının bulunmadığı, hizmeti sunabilecek personelin yetersiz olduğu, katılımcılar tarafından ortaya çıkartılmıştır. Yerel yönetimlerden toplumun beklentisi ve isteklerine karşılık verebilecek genç, yaşlı, çocuk, engelli olmak üzere her bireye uygun program geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Serbest Zaman, Rekreasyon, Yerel Yönetim

Leisure Time and Recreation Services in Municipalities (İzmir city example)

Abstract

It is possible to name the time left aside after the things one bound to do is called leisure time and the volunteering activities people try to satisfy their bodies and souls in those free times are called recreative activities. In this frame the municipalities in local institutes are known to be the closest sufficient institutes to help individuals and society to spend their leisure times. The research's aim is to investigate the municipalities' situations in recreational sector. The research is applied on 190 participants who use those use those recreational zones in 3 big districts united to İzmir City Chief Municipality. As method, the previous literature is analyzed, aquestionnaire form is formed around the collected data and expert's opinion is taken for the validity. The frequency and percentage values are calculated and analyzed in data statistics programme. In the lead of the data driven, it is determined that; individuals have at most 3-4 hours (% 38,4) of leisure time, people between 17-26 participate the recreative and leisure time activities (% 57,9), 107 (%56.3) of those people are male and 125 (%65.8) are single, 84 are students (% 44,2) and 124 (% 65,3) of the participants' average income is 0-1000. As a result; the participants reveal that the leisure time and recreational zones of the municipality is not enough and the personal for those services are insufficient. It is advised that the local administrations should develop new programmes to service young, child, old and handicapped all members and expectations of the society.

Key Words: Leisure time, Recreation, Municipality

1. Giriş

Günlük yaşam içerisinde insanların yapmak zorunda olduğu faaliyetler dışında kalan zaman dilimi olarak nitelendirilen serbest zaman ve bu zaman dilimleri içerisinde bireylerin fiziksel ve ruhsal açıdan doyuma ulaşabilecekleri etkinlikler de rekreatif etkinlikler olarak adlandırılmaktadır.

Toplumdaki bireylerin serbest zamanlarını değerlendirilmesinde etkin rol oynayan yerel yönetimler “ Bir devletin ya da bölgesel yönetimin alt birimi olan, göreceli olarak küçük bir alanda, sınırlı sayıdaki kurumsal politikaların belirlemesi ve uygulamasıyla görevli ve yetkili kılınmış bir kamu kuruluşu “ şeklinde tanımlanmıştır (Mersinli, 2009).

Rekreasyonel etkinliklerin programlanması ve bu programların toplum içerisinde yer alan farklı hedef kitlelere ulaştırılması açısından, yerel yönetimler bünyesindeki belediyelere büyük görevler düşmektedir.

Yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyon faaliyetleri ile ilgili literatür çalışmaları incelendiğinde Türkiye’de olduğu gibi diğer ülkelerde de yerel yönetimler bünyesindeki belediyeler topluma en yakın kuruluşlar olarak bilinmektedir. Yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyonel faaliyetlerle ilgili literatürde yer alan benzer çalışmalar Tablo:1’de sunulmuştur.

Tablo1: Literatürde Yer Alan Benzer Çalışmalar

ARAŞTIRMA ADI	ARAŞTIRMA KONUSU	ARAŞTIRMACILAR, YAYIN YILI VE YERİ	ARAŞTIRMA GRUBU	ARAŞTIRMA SONUÇLARI
Türkiye ve Fransa'da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması (Gök Ve Sunay)	Bu çalışmada, 19. yüzyıldan bu yana, Türk kamu yönetimi örgütlenmesinde farklı zamanlarda ve farklı ağırlıklarda etkili olan Fransa ve Türkiye'de bir kamu hizmeti olarak uygulanan spor yönetiminin örgütsel yapısı ve işlevleri açısından karşılaştırma yapmak ve geleceğe dönük geliştirme önerileri sunmak amaçlanmıştır.	GÖK Y, SUNAY H. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, (2010), 8(1), s:7-16		Fransa'daki yerel yönetimlerin de topluma yarar sağlayan sporcuların her türlü ihtiyacını karşılamada ve sporla ilgili her türlü dernek, tesis bakımından destekte bulunulduğu, Türkiye'de ise bu desteğin yerel yönetimlere il özel idare bütçelerinden sağlandığı belirtilmiştir.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Serbest Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin İncelenmesi (Sakarya İli Örneği)	Bu çalışmada Sakarya il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zamanlarını nasıl ve ne şekilde değerlendirdiklerini ortaya koymayı amaçlanmıştır.	Akt, KANDAZ GELEN N, HERGÜNER G. 1. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, (2006), s:49	Araştırmaya 69 Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni katılmıştır.	Bireylerin serbest zamanlarını olabildiğince faydalı kullanmalarını sağlayabileceği etkinlikleri planlayıp, toplum hizmetine sunulması belediyelerin en başta gelen görevleri arasında iken, gelişmiş ülkelerin spor yönetim sistemleri incelendiğinde birçok Avrupa ülkesinin kitle sporu ve rekreasyonu faaliyetlerine yönelik belediyelerin yapmış olduğu çalışmalar göz ardı edilmeyecek kadar yoğun olduğu görülmektedir. Akdenk (1989)
Yerel Yöneticilerin Rekreatif Etkinlik Anlayışları ve Uygulamaları	Çalışmanın amacı Türkiye'de Büyükşehir, Şehir ve İlçe Belediye Başkanlıklarının serbest zaman etkinliklerine bakış açılarını, fiziki ve ekonomik olanaklarını, rekreatif uygulamalarını ortaya koymaktır.	ÖZDAĞ S, AYTEKİN U, AYKORA E. Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi, (2010), 2(2)	Büyükşehir, Şehir ve İlçe belediye evreninden rastgele yöntemle toplam 95 kişiye uygulanmıştır.	Belediye rekreasyon hizmetlerinin yetersiz olduğu ve idarecilerin serbest zaman faaliyetlerine ilişkin ayrılan bütçenin büyük kısmını kullandıkları görülmüştür. (Özdağ ve arkadaşları)
Yerel yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Model Belirlemesi	Bu çalışmada yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetlerinin yönlendirilmesi sürecinde, insan kaynaklarının, müşteri beklentisi ve hizmet kalitesine yönelik bir rekreasyonel model belirlenmesi ve uygulanması amaçlanmıştır.	AĞİLÖNÜ A, MENGÜTAY S, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, (2009), 6(2)	Sedanter olan orta yaş grubu ve üstünde bulunan kişilere yönelik	Belediyelerin serbest zaman ve rekreasyon ile ilgili programların bireylere hitap etmediği, rekreasyonel etkinliklerin yetersiz olduğu, ilgili birim ve personelin olmadığını belirtmiştir.
Yerel Yönetimlerde (Belediyelerde) Rekreasyonun Yeri ve Belediyelerin Rekreasyon Faaliyetlerine Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi	Bu çalışmanın amacı yerel yönetimlerde (Belediyelerde) rekreasyonun yeri ve belediyelerin rekreasyon faaliyetlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesidir.	EKİCİ S,CAN, S, ZORBA E, MOLLAOĞULLARI H, KUŞÇU A. 6. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, (2006), s:27	Bu çalışma Muğla Merkez, Fethiye, Köyceğiz ve Yatağan Belediyeleri'ndeki toplam 65 yöneticiye uygulanmıştır.	Çalışmada bireylerin serbest zamanlarını değerlendirmesine yönelik birim ve personelin bulunmadığı ve tesislerin yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. (Ekici ve arkadaşları)
Belediyeye Ait Park Alanlarını Sportif Amaçlı Kullanan Bireylerin Katılımlarının ve Beklentilerinin İncelenmesi (Bornova Örneği)	Bu çalışmanın amacı; İzmir Bornova Belediyesine ait park alanlarını sportif amaçlı kullanan bireylerin katılımlarının ve beklentilerinin incelenmesidir.	YERLİSU LAPA T. I. Rekreasyonel Araştırmaları Kongresi, (2012), s:851-885	Bornova Belediyesi park alanlarına gelen 253 katılımcıdan oluşmaktadır.	Belediyelerin serbest zaman ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik farklı ilçelerdeki hizmet modellerine ilişkin araştırma sonuçları incelendiğinde belediyelerin yaptırdığı serbest zaman ve rekreasyon faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine yönelik tesislerin yetersiz olduğu, bu tesislerin toplumun her kesiminde yer alan bireylere hitap etmediği tespit edilmiştir
Belediyelerin Sunduğu Hizmetlerde Vatandaş Memnuniyeti: Elazığ Belediyesi Örneği 12 Belediyelerde Hizmet Pazarlaması: Elazığ Belediyesi Örneği	Çalışmaların amacı, Elazığ Belediyesi'nin sunmuş olduğu hizmetlerin kalitesini ve tüketicilerin bu hizmetlerden memnun olma düzeylerini belirlemektir.	YÜCEL N, YÜCEL A, ATLI Y. Electronic Journal of Vocational Colleges , (2012) YÜCEL N, YÜCEL A, GÜLTER E, AK M. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, (2012), 5(2), s:150-164	Elazığ Belediyesi hizmet sınırları içinde 572 vatandaşa uygulanmıştır.	Çalışmanın sonucu olarak bazı ilçelerde belediyelerin spora yönelik sunmuş destek ve hizmetlerin bireyler ve toplum açısından yeterli düzeyli olduğu saptanmıştır.

Bu bağlamda araştırmada, yerel yönetimlerin rekreasyon hizmet sektörü içerisindeki durumunun incelenerek, serbest zamanlarda yapılan rekreatif faaliyetlerin bireyler açısından öneminin ortaya konulması ve belediyelerde yapılabilecek iyileştirme çalışmalarına yer verilmesi amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Metod

Araştırma tarama modelindedir. Araştırma İzmir Büyükşehir Belediyesine bağlı Balçova, Bostanlı ve Bornova'da yer alan rekreasyonel alanlarda gerçekleştirilmiş ve katılımcı grubunu ise evrenden tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 200 kişi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 200 bireyden 10'unun verdiği cevaplarda hata saptandığı için bu kişiler araştırma grubunun dışarısında bırakılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak yerel yönetimlere de bireylerin tutumlarına ilişkin durumları ve serbest zamanlarını değerlendirmelerine yönelik tercihlerini tespit etmek amacıyla bir anket uygulanmıştır. Uygulanan anket ise literatürden yararlanılarak (Mengütay, 2009; Ekici, 2006; Göktaş, 2006; Kandaz, 2006; Karaküçük, 2001; Ağılönü, Mengütay, 2009) oluşturulmuş ve anketin geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda 11 soru hazırlanmış, ayrıca katılımcı grubuna bireylerin demografik özelliklerini tanımlamaya yönelik kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Anketten elde edilen verilerin istatistik programında dağılımlarını ve frekanslarını belirten grafikler ile yüzde hesapları, istatistik analizleri ve yorumları yapılarak tablolaştırılmış ve değerlendirilmiştir.

3. Bulgular ve Tartışma

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Demografik Bulguları

Değişkenler	Frekans(N)	Yüzde(%)	Kümülatif Yüzde
Cinsiyet	Erkek	107	56.3
	Kadın	83	43.7
	Toplam	190	100.0
Yaş	17-26	110	57.9
	27-36	39	20.5
	37-46	20	10.5
	47-56	15	7.9
	57 ve üstü	6	3.2
	Toplam	190	100.0
Medeni Durum	Evli	65	34.2
	Bekar	125	65.8
	Toplam	190	100.0
Eğitim Durumu	İlkokul	13	6.8
	Ortaokul	9	4.7
	Lise	55	28.9
	Lisans	109	57.4
	Lisan üstü	4	2,1
	Toplam	190	100.0
Öğrenci	84	44.2	44.2

Meslek	İşsiz	1	0.5	44.7
	Ev Hanımı	14	7.4	52.1
	Teknisyen	13	6.8	58.9
	Emekli	14	7.4	66.3
	Serbest Meslek	15	7.9	74.2
	Futbolcu	5	2.6	76.8
	Öğretmen	6	3.2	80.0
	Bankacı	3	1.6	81.6
	Mühendis	4	2.1	83.7
	Akademisyen	3	1.6	85.3
	Eczacı	5	2.6	87.9
	İ.K.Uzmanı	3	1.6	89.5
	İşçi	13	6.8	96.3
	Memur	7	3.7	100.0
	Toplam	190	100.0	
Gelir Düzeyi	0-1000 TL	124	65.3	65.3
	1000-2000 TL	48	25.3	90.5
	2000 TL ve Üzeri	18	9.5	100.0
	Toplam	190	100.0	

Araştırmaya katılan katılımcıların demografik bulgularına bakıldığında katılımcıların 107 (%56.3)'si erkek, 83 (%43.7)'ü kadınlar oluştururken bu katılımcıların medeni durumları incelendiğinde 125(%65.8)'inin bekâr, 65 (%34.2)'inin ise evli olduğu belirlenmiştir (Tablo:1).

Katılımcıların yaş ortalaması 29,15 standart sapması 11,837 olarak bulunmuştur (29.15±11.8). Minimum yaş 17, maksimum yaş 80 olarak saptanmıştır. Katılımcıların yaş grupları değerlendirildiğinde en çok katılım 110 (%57.9) ile 17-26 yaş arasında olduğu, en az katılımın ise 6 (%3.2) ile 57 yaş ve üzeri yaş grubundan olduğu görülmektedir.

Katılımcılar eğitim düzeyine göre değerlendirildiğinde en fazla katılımın 109 (%57.4)'luk bir kısım ile lisans düzeyindeki bireyler, en az katılımın 4 (%2.1) ile lisansüstü eğitim seviyesine sahip bireylerin oluşturduğu görülmektedir.

Meslek grubunda en fazla katılımın 84 (%44.2) kişi ile öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir. Bu oranı sırasıyla 15 (%7.9)'ünü serbest meslek, 14 (%7.4)'ünü ev hanımı ve emekliler takip etmektedir. Ankete katılan bireylerin gelir dağılımları değerlendirildiğinde; bireylerin 124 (%65.3)'ünün aylık ortalama 0-1000tl arası gelire sahip olduğu, 48 (%25.3)'ünün 1000-2000tl arası değiştiği ve katılımcıların 18 (%9.5)'nin ise 2000tl ve üzerinde aylık bir ortalama sahip olduğu ve bu kişilerin ekonomik düzeylerin yerinde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılanların Serbest Zaman Süreleri

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
1-2 Saat	37	19.5	19.5
3-4 Saat	73	38.4	57.9
5-6 Saat	48	25.3	83.2
7-8 Saat	19	10.0	93.2
8 Saatten Fazla	13	6.8	100.0
Toplam	190	100.0	

Araştırmaya katılan bireylerin “Günlük zorunlu olarak yaptığımız aktiviteler dışında kalan serbest zamanımız ne kadardır?” sorusuna verilen cevaplarda en çok serbest zamana sahip (8 saatten fazla) bireyleri 13 (%6.8) kişi oluştururken sırası ile 7-8 saat 19 (%10.0), 5-6 saat 48 (%25.3), 3-4 saat 73 (%38.4) ve en az serbest zamana sahip bireyleri ise 37 (%19.5) ile günlük 1-2 saatlik serbest zamanları olduğu tespit edilmiştir (Tablo:2).

Tablo 3: Araştırmaya Katılanların Rekreatif Etkinlere Katılım Tercihleri

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Yalnız	37	19.5	19.5
Aile Bireyleri İle	47	24.7	44.2
Arkadaşları İle	106	55.8	100.0
Toplam	190	100.0	

Ankete katılan bireylere yöneltilen “Rekreatif etkinliklere kimlerle katılırsınız?” sorusuna verilen cevaplarda; 106 (%55.8) kişi en çok katılım oranı ile arkadaşlarını belirtirken, en az 37 (%17.5) kişi yalnız olarak rekreatif etkinliklere katılmayı tercih etmektedirler. Kalan 47 (%24.7) kişi ise bu tür etkinliklere aile bireyleri ile katılım gösterdiklerini belirtmişlerdir (Tablo:3).

Tablo 4: Katılımcıların Serbest Zaman ve Rekreasyon Faaliyetleri Yapma Nedenleri

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İlgi Alanım	25	13.2	13.2
Çevremle Etkileşiminin Olması,Sosyalleşme	38	20.0	33.2
Arkadaşlarıyla Beraber Olma İsteği	36	18.9	52.1
Sağlığını Korumak Açısından	35	18.4	70.5
Yaşama Farklılık Katması, Monotonluktan Kurtulmak	28	14.7	85.3
Stres Atmak,Sorunlardan Uzaklaşmak	27	14.2	99.5
Diğer	1	0.5	100.0
Toplam	190	100.0	

Katılımcıların “Serbest zaman ve rekreasyon faaliyetleri yapma nedenleri” sorulduğunda bireylerin; 38 (%20.0)’si sosyalleşmek amacıyla bu tür etkinliklere katıldığı, 36 (%18.9)’sı arkadaşlarıyla beraber vakit geçirmek, 28 (%14.7)’i monotonluktan kurtulmak, 27 (%14.2)’si stres ve sorunlardan uzaklaşmak ve 35 (%18.4)’ü sağlıklarını korumak amacıyla bu tür faaliyetlere katıldıklarını belirtmişlerdir (Tablo:4).

Tablo 5: Katılımcıların Serbest Zaman ve Rekreasyon Faaliyetlerinden Kazanımları

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Zamanı Daha Verimli Kullanmayı Sağlama	22	11.6	11.6
Kötü Alışkanlıklar Edinmeyi Engelleme	15	7.9	19.5
Yeni Şeyler Öğrenmeyi Sağlama	25	13.2	32.6
Aktifleşme	44	23.2	55.8
Ruhen Ve Bedenen Canlılık Kazandırma	43	22.6	78.4
İyi Vakit Geçirme	27	14.2	92.6
Yetenekleri Geliştirme	5	2.6	95.3
Kişiliği Geliştirme	1	0.5	95.8
Zayıflatma	4	2.1	97.9
Sağlık	4	2.1	100.0
Toplam	190	100.0	

Katılımcıların “Serbest Zaman ve Rekreasyon Faaliyetlerinden Kazanımları” sorulduğunda katılımcıların 44 (%23,2)’ü bireyi aktifleştirdiğini, 43 (%22.6)’ü ruhen ve bedenen canlılık kazandırdığı, 27 (%14.2)’si iyi vakit geçirmeyi sağladığı, 25 (%13.2)’i yeni şeyler öğrenmeyi sağladığı, 22 (%11.6)’si zamanı daha verimli kullanmayı sağladığı, 15

(%7.9)'i kötü alışkanlıklar edinmeyi engellediği ayrıca yetenekleri ve kişiliği geliştirdiği, zayıflattığı, sağlığa olumlu katkı sağladığı katılımcıların verdiği diğer cevaplar arasında yer almaktadır. (Tablo:5)

Tablo 6: Katılımcıların Serbest Zaman ve Rekreasyon Etkinlikleri Tercih

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Sinema-Tiyatro	58	30.5	30.5
Kitap Okuma	34	17.9	48.4
Gazete Ve Dergi Okumak	18	9.5	57.9
Ailem İle Birlikte Olmak	25	13.2	71.1
Müzik Dinlemek	16	8.4	79.5
Bahçe İşleriyle Uğraşmak	6	3.2	82.6
İnternete Girmek	11	5.8	88.4
Pikniğe Gitmek	5	2.6	91.1
Spor Müsabakası İzlemeye Gitmek	17	8.9	100.0
Toplam	190	100.0	

Katılımcılara “Serbest Zaman ve Rekreatif Etkinliklerden Daha Sık Hangisine Katılırsınız?” sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde; ankete katılanların 58 (%30.5) kişisi en çok sinema-tiyatroya gitmeyi tercih etmekte iken sırasıyla tercih edilen diğer etkinlikler; 34 (%17.9) ile kitap okuma, 25 (%13.2)'i aile ile birlikte olma, 18 (%9.5)'i gazete ve dergi okuma, 17 (%8.9)'si spor müsabakası izlemeye gitme, 16 (%8.4)'sı müzik dinleme, 11 (%5.8)'i internette vakit geçirme, 6 (%3.2)'si bahçe işleriyle uğraşma ve 5 (%2.6)'i pikniğe gitme şeklinde katılım tercihlerini belirtmişlerdir (Tablo:6).

Tablo 7:Serbest Zaman Etkinliklerin Yapılmama Nedenleri

	Frekans	Yüzelik	Kümülatif Yüzde
Yetersiz Malzeme	24	12.6	12.6
Yetersiz Bilgilendirme	50	26.3	38.9
İlgisiz Personel	33	17.4	56.3
Etkinlik Çeşitliliğinin Kısıtlanması	19	10.0	66.3
Kısıtlı Programlar	36	18.9	85.3
Yetersiz Tesis	26	13.7	98.9
Diğer	2	1.1	100.0
Toplam	190	100.0	

Ankete katılan katılımcılara “Serbest zaman etkinliklerinin yeterince yapılmama nedenleri” sorulduğunda; 50 (%26.3) kişi ile etkinlikler ile ilgili bilgilendirmenin yeterli olmadığı en çok verilen cevaplar arasında yer alırken, sırası ile 36 (%18.9)’sı programların bireye uymaması, 33 (%17.4)’ü ilgili personelin olmaması, 26 (%13.7)’sı tesislerin yetersizliği, 24 (%12.6)’ü malzemelerin yetersizliği, 19 (%10.0)’u etkinlik çeşitliliği olmaması şeklinde cevaplar vermişlerdir (Tablo:7).

Tablo 8: Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreasyon Etkinlikleri ile İlgili Hizmet Durumu

	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzde
Evet	24	12.6	12.6
Hayır	76	40.0	52.6
Kısmen	90	47.4	100.0
Toplam	190	100.0	

Katılımcılara yerel yönetimlerle ilgili yöneltilen “Yerel yönetimler serbest zaman ve rekreasyon etkinlikleri yeteri kadar sunabiliyor mu?” sorusuna verilen cevaplar arasında en çok 90 (%47.4) kişi ile yerel yönetimlerin ‘Kısmen’ bu tür etkinlikleri sunabildiği, 76 (%40.0)’sı ‘Hayır’ cevabı ile yerel yönetimlerin serbest zaman ve rekreasyonel etkinlikleri bireylerin hizmetine sunmadığını ve 24 (%12.6) kişi ise yerel yönetimlerin bu tür faaliyetlerde hizmet konusunda yeterli olduğu görüşünü belirtmişlerdir (Tablo:8).

Tablo 9: Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yatırım Olanakları

	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzde
Evet	44	23.2	23.2
Hayır	69	36.3	59.5
Kısmen	77	40.5	100.0
Toplam	190	100.0	

Katılımcılara yöneltilen “Yerel yönetimlerdeki imkanlar serbest zaman ve rekreatif etkinlikleri yaptırmak için yeterli mi?” sorusuna verdikleri cevaplar ışığında; 77 (%40.5) kişi ‘Kısmen’ yeterli olduğunu, 69 (%36.3) kişi ‘Hayır’ cevabı ile yeterli olmadığını ve 44 (%23.2) kişi ise ‘Evet’ cevabını vererek serbest zaman ve rekreatif etkinlikleri yaptırmak için yerel yönetimlerde bütün imkan ve olanakların olduğunu belirtmişlerdir (Tablo:9).

Tablo 10: Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreasyon Faaliyetlerinde Birim ve Personelin Durumu

	Frekans	Yüzelik	Kümülatif Yüzde
Evet	40	21.1	21.1
Hayır	55	28.9	50.0
Kısmen	95	50.0	100.0
Toplam	190	100.0	

Katılımcılara sorulan “Serbest zaman ve rekreasyonel faaliyetleri değerlendirmeye yönelik yerel yönetimlerde ilgili birim ve personel var mı?” sorusuna verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde; 95 (%50.0) kişi ‘Kısmen’ ilgili birim ve personelin olduğunu, 55 (%28.9) kişi ‘Hayır’ cevabı ile ilgili birim ve personelin bulunmadığını, 40 (%21.1) kişi ise ‘Evet’ cevabını vererek yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyonel faaliyetlerle ilgili birim ve personelin bulunduğu görüşündedirler (Tablo:10).

Tablo 11: Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreasyon Faaliyetleri ile İlgili Beklentiler

Serbest zamanınızı en iyi şekilde değerlendirmek için yerel yönetimlerden beklentileriniz nelerdir?	ANA TEMALAR
	Yeterli tesislerin yapılması
	Etkinliklerle ilgili yeterli bilgilendirme ve reklam
	Ulaşım hizmeti
	Eğitimli personel
	Teşvik edici çalışmalar
	Açık hava sinemalarının arttırılması
	Etkinlik programlarının sürekliliği
	Park ve yürüyüş alanlarının arttırılması
	Etkinlik çeşitliliğinin arttırılması
	Malzeme ve teknik hizmetlerin sunulması

Katılımcılardan “Serbest zamanınızı en iyi şekilde değerlendirmek için yerel yönetimlerden beklentileriniz nelerdir?” sorusunu cevaplandırmaları istenmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde 10 ana temaya ulaşılmıştır (Tablo:11).

Tablo 12: Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreasyon Etkinliklerindeki Yetersizlikler

	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzde
Teknik Hizmetler	42	22.1	22.1
Rekreatif Alanlar	60	31.6	53.7
Güvenlik	7	3.7	57.4
Sağlık	12	6.3	63.7
Ulaşım Sorunu	14	7.4	71.1
İlgili Uzmanlar	11	5.8	76.8
Tesisler	21	11.1	87.9
Maddiyat	19	10.0	97.9
Diğer	4	2.1	100.0
Toplam	190	100.0	

Katılımcılara yöneltilen “serbest zaman ve rekreatif etkinliklerde en önemli yetersizlik nedir?” sorusuna verilen cevaplar arasında 60 (%31.6) kişi en büyük yetersizliği rekreatif alanlar olarak belirtirken, sırası ile 42 (%22.1) kişi teknik hizmetler, 21 (%11.1) tesisler, 19 (%10.0) ekonomik durum, 14 (%7.4) ulaşım, 12 (%6.3) sağlık-ilk yardım, 11 (%5.8) ilgili uzmanlar şeklinde belirtmişlerdir (Tablo:12)

4. Sonuç ve Öneriler

Yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyonel etkinliklerle ilgili çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalamaları 29.15 olarak bulunmuştur. En çok 17-26 yaş arasında katılımcının olduğu, 125’i erkek ve bekar, eğitim durumlarının da lisans mezunu olanların yoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan bireylerin arasında ise öğrencilerin daha fazla olduğu ve katılımcıların gelir durumlarının 0-1000tl arası yoğunlaştığı görülmüştür. Ayrıca günde en fazla 3-4 saat serbest zamanı olanların çoğunlukta olduğu bulunmuştur. Bireyler rekreatif etkinliklere en çok arkadaşlarıyla katılmak istediklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların serbest zamanlarını daha çok pasif etkinliklerle (sinema-tiyatro, kitap okuma, gazete ve dergi okuma, ailesi ile birlikte olma, müzik dinlemek) değerlendirdikleri belirlenmiştir. Ayrıca katılımcılar serbest zaman etkinliklerine yönelme nedenlerini; sosyalleşme, ilgi alanı, arkadaşlarla birlikte olma, stres ve monotonluktan kurtulma, sağlığı koruma olarak belirtmişlerdir.

Serbest zaman ve rekreasyonel faaliyetlerden bireylerin kazanımlarını katılımcılar; “aktifleştirme, ruhen ve bedenen canlılık kazandırma, kötü alışkanlıklardan uzak durma, zamanı verimli kullanma, kişiliği geliştirme, güzel zaman geçirme, yeni şeyler öğrenme” olarak belirtmişlerdir.

Serbest zaman ve rekreasyon etkinliklerinin yapılmama nedeni olarak katılımcılardan en çok; “bilgilendirmenin yetersizliği, programların kısıtlılığı, personelin ilgisiz olması, malzemelerin yetersiz olması ve etkinlik çeşitliliğinin kısıtlı olması” sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyonel etkinliklerle ilgili hizmetlerin yetersiz olduğu araştırma bulgularına göre tespit edilmiştir. Ayrıca yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyonel faaliyetlerin gerçekleşmesi için yeterli olanakların bulunmadığı belirtilmiştir. Bu sonucun nedenlerinden birisi yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyonel faaliyetleri ile ilgili birim ve personel konusunda yetersizlikler olarak tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyonel etkinliklerdeki en büyük yetersizlik olarak ise; rekreatif alanların az olması, teknik hizmetlerin yetersiz olması, tesislerin yetersiz olması, finansal açıdan problemler, ulaşım, sağlık (ilkyardım) şeklinde eksiklikler araştırma sonucu tespit edilmiştir.

Katılımcıların yerel yönetimlerden serbest zaman ve rekreasyon faaliyetleri ile ilgili beklentileri olarak; “tesislerin yapılması, bilgilendirmelerin çoğaltılması, ulaşım hizmetleri, personel eğitimi, sürekli etkinlik programları, çeşitli etkinliklerin yapılması, malzeme ve teknik hizmetlerin sunulması” gibi istekler belirtilmiştir.

Bu değerlendirmeler ışığında yerel yönetimden halkın beklentisi ve isteklerine karşılık verebilecek genç, yaşlı, çocuk, engelli olmak üzere her bireye uygun programlar geliştirilmesi önerilmektedir. Yerel yönetimlerin rekreasyonel aktiviteleri halka ulaştırmak için her türlü ulaşım, sağlık, eğitim, reklam vb hizmetleri programlayarak sonuca ulaşmaları diğer öneriler arasında belirtilebilir.

Toplumun her kesiminde ki bireye tasarlanan programları uygulatılması, hizmete açması adına ücretsiz kurslar düzenlemesi serbest etkinliklere katılımı artırabilir. Program geliştiricilerin ise belli bir eğitim seviyesinde bu konunun uzmanı kişilerden oluşan bir ekibin sorumluluğunda olmasına özen gösterilmelidir.

Yerel yönetimlerde istihdam edilmek üzere alınacak personelde öncelikle eğitim seviyesi, iş tecrübesi, uzmanlık alanı gibi (alanında uzman kişiler) tercih edilmelidir. Ayrıca çalışan personele eğitim seminerleri verilip değişimlerden haberdar olabilecekleri bilgilendirme toplantıları düzenlenmelidir. Ortak bir faaliyet alanı oluşturmak üzere diğer yerel yönetimlerle iş birliği yapılmasının etkinliklerin başarısını arttırması beklenmektedir. Toplum içerisinde bireylere serbest zamanlarını aktif bir şekilde değerlendirebilecekleri hizmet programları geliştirmeli ve geliştirilen programların sürekliliği sağlanmalıdır. Bu programların ise bireyleri fiziksel ve psikolojik açıdan doyuma ulaştırabilecek, istek ve beklentilerine karşılık verebilecek şekilde düzenlenmesine özen gösterilmesi araştırma sonuçlarına göre önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Ağılönü A, Mengütay S (2009). “Yerel yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Model Belirlemesi”. *Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2)
- Ekici S, Can S, Zorba E, Mollaoğulları H, Kuşçu A (2006). “Yerel Yönetimlerde (Belediyelerde) Rekreasyonun Yeri ve Belediyelerin Rekreasyon Faaliyetlerine Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi”. *9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, s:27
- Ekici H (2012). “Halkın Sporla İlgili Belediyelerden Beklentileri: Gaziantep’te Bir Uygulama”. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(3)
- Gök Y, Sunay H (2010). “Türkiye ve Fransa’da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması”. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), s:7-16
- Göktaş Z, Çolak M (2006). “Vergi Başkanlığında Çalışan Personelin Boş Zamanlarını Değerlendirmesi Üzerine Bir Araştırma: Balıkesir Örneği”. *9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, s:16
- Kandaz Gelen N, Hergüner G (2006). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Serbest Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin İncelenmesi”. *9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi*, s:49
- Karaküçük S (2001). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. Gazi Kitabevi, 4.Baskı, Ankara, s:375-399
- Mengütay S, Zorba E, Ağılönü A, Cerit E, Ağılönü Ö (2009). “Yerel Yönetimlerde Çalışanların Katıldıkları Rekreatif Etkinliklere Yönelten Nedenler ve Kazanımları: Muğla Belediyesi Örneği”. *9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*
- Özdağ S, Aytakin U, Aykara E (2010). “Yerel Yöneticilerin Rekreatif Etkinlik Anlayışları ve Uygulamaları”. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi* 2(2)
- Yerlisu Lapa T, Varol L, Tuncel E, Ağyar E, Certel Z (2012). “Belediyeye Ait Park Alanlarını Sportif Amaçlı Kullanan Bireylerin Katılımlarının ve Beklentilerinin İncelenmesi: Bornova Örneği”. *1. Rekreasyonel Araştırmaları Kongresi*, s:851-885
- Yücel N, Yücel A, Atlı Y (2012). “Belediyelerin Sunduğu Hizmetlerde Vatandaş Memnuniyeti: Elazığ Belediyesi Örneği”. *Electronic Journal of Vocational Colleges*
- Yücel N, Yücel A, Gülter E, Ak M (2012). “Belediyelerde Hizmet Pazarlaması: Elazığ Belediyesi Örneği”. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(2), s:150-164